

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref
17/14234-2

Vår ref
17/2886

Dato
13. september 2017

Spørsmål om pårørendes rett til innsyn i pasientjournal fra 1903

Departementet viser til brev fra Helsedirektoratet datert 28. juni 2017 der det stilles spørsmål om pårørendes innsynsrett i en avdød pasients journal fra 1903.

Direktoratet viser i brevet til at departementet har vurdert deler av dette spørsmålet tidligere, men fordi regelverket er gammelt og ikke gir entydig svar ber direktoratet om tilbakemelding på direktoratets vurdering av spørsmålet.

Helsedirektoratets utgangspunkt for vurderingen er at pårørendes rett til innsyn i de aktuelle journalene skal vurderes etter den tidligere legeloven. Helsedirektoratet begrunner dette med uttalelser i Ot.prp. nr. 12 (1998–1999) og brev fra departementet datert 2. oktober 2008. Helsedirektoratet mener etter dette at nærmeste pårørende har rett til innsyn i en journal som er nedtegnet før 2001, dersom vektige grunner taler for det. Videre at vurderingen av om det foreligger vektige grunner, slik direktoratet ser det, inneholder de samme momenter som i vurderingen etter helsepersonelloven § 24 første ledd.

Departementet har ingen merknader til direktoratets vurderinger av helsepersonelloven § 24 første ledd. Bestemmelsen regulerer helsepersonells taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21 etter en persons død i sin alminnelighet. Nærmeste pårørendes rett til innsyn i en avdød pasients journal reguleres av helsepersonelloven § 24 andre ledd.

Det aktuelle spørsmålet er om nærmeste pårørendes rett etter helsepersonelloven § 24 andre ledd bare gjelder journalopplysninger som er registrert etter bestemmelsens ikrafttreden i 2001.

Postadresse
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo
postmottak@hod.dep.no

Kontoradresse
Teatergt. 9
www.hod.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 406

Avdeling
Helserettsavdelingen

Saksbehandler
Anne Sofie H. von
Düring
22 24 87 17

Forarbeidene til helsepersonelloven § 24 andre ledd (Ot.prp. nr. 13 (1998–1999)) har ingen uttalelser som begrenser pårørendes innsynsrett til kun å omfatte journalopplysninger som er nedtegnet etter helsepersonellovens ikrafttredelse.

Uttalelser i forarbeidene til pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1, som korresponderer med blant annet helsepersonelloven § 24 andre ledd, kan synes å begrense innsynsretten:

"Regelforslaget vil bare bli gitt virkning fremover i tid. Journalnedtegnelser er gjort med dagens regelverk for øye. Endel opplysninger er nedtegnet i større utstrekning enn tilfellet vil bli etter den foreslåtte regel, eller nedtegnelsene er gitt en direkte form som etter den foreslåtte innsynsbestemmelse vil bli utformet mer generelt. Den foreslåtte utvidelsen av innsynsretten vil derfor være mest hensiktsmessig i forhold til journaler som er ført med en ny rettstilstand for øye.

For at innsynsretten skal bli reell foreslås det at helsepersonell på anmodning plikter å gi en forklaring på faguttrykk o l, se § 5-1 første ledd." (Ot. prp. nr. 12 (1998-99) punkt 7.6)

Uttalelsene i forarbeidene fra 1999 kan imidlertid være vanskelige å forene med dagens krav til åpenhet og transparens. Den registrertes innsynsrett i egne data er et grunnprinsipp i ny pasientjournallov og EUs personvernforordning av 27. april 2016. Departementet viser også til at innsynsreglene i personvernforordningen ikke skiller mellom personopplysninger som er registrert før og etter forordningens ikrafttredelse.

Det at opplysningene er journalført i en annen tid, og derfor kan være vanskelig å forstå, er argumenter som er mindre relevante i dag enn i 1999. Dagens innsynsrett bygger blant annet på den enkeltes behov for kontroll med hva som er registrert. En slik kontroll forutsetter en generell innsynsrett der det ikke skiller mellom gamle og nye opplysninger og på hvordan informasjonen er formulert.

På denne bakgrunn mener departementet at dagens innsynsregler må gjelde generelt, også for journalopplysninger nedtegnet før helsepersonellovens ikrafttreden. Dette må legges til grunn både for pasientene selv og for deres pårørende.

Oppsummering: Nærmeste pårørendes rett til innsyn i journal fra 1903 reguleres av helsepersonelloven § 24 andre ledd og pasient- og brukerrettighetsloven § 5-1 femte ledd.

Med hilsen

Geir Helgeland (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Sofie H. von Düring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signature